

Kentalis helpt leerlingen van speciaal naar regulier onderwijs

Sinds de invoering van passend onderwijs volgen steeds meer dove en slechthorende leerlingen en leerlingen met een taalontwikkelingsstoornis regulier (voortgezet) onderwijs. De drijvende kracht hierachter is Kentalis, de organisatie die deze leerlingen ondersteunt. 'Dat is precies waarvoor we op aarde zijn.'

Tekst
Richard Hassink

Beeld
Ramses Vulperhorst

www.kentalis.nl

'Sommigen vinden dat passend onderwijs mislukt is, maar daar denken wij hier heel anders over', zegt Ramses Vulperhorst, instellingsdirecteur onderwijs bij Kentalis. 'Wij zien dagelijks dat passend onderwijs tot betere kansen voor onze leerlingen leidt.' Hij schetst wat er de laatste jaren gebeurd is bij Koninklijke Kentalis, de landelijke organisatie die al 230 jaar zorg, speciaal onderwijs en ambulante begeleiding biedt aan mensen die slechthorend of doof(-blind) zijn, of een taalontwikkelingsstoornis (TOS) of communicatief meervoudige beperking hebben.

'In 2011, toen we wisten dat in 2014 passend onderwijs zou worden ingevoerd, zijn we gaan nadenken hoe we een deel van onze leerlingen

naar het reguliere onderwijs zouden kunnen begeleiden. Voor ons was dat een enorme cultuuromslag want we waren gewend dat kinderen in ons speciaal onderwijs met vier jaar instroomden om vervolgens als achttien-, negentien- of twintigjarige uit te stromen', vertelt Vulperhorst. De eerste jaren werden pilots opgestart om te onderzoeken op welke wijze de theoretische gedachte van inclusief onderwijs vertaald kon worden naar de praktijk. Dat resulteerde uiteindelijk in twee constructies: de school-in-schoolsetting en mediumsetting. In beide settings volgen leerlingen met een cluster 2-indicatie onderwijs binnen de muren van een reguliere school. In het geval van school-in-school krijgen leerlingen speciaal onderwijs maar volgen ze ook lessen met leerlingen van de reguliere school. In het geval van de mediumsetting staat de leerling ingeschreven bij de reguliere school en volgt daar ook onderwijs, waarbij hij ambulante ondersteuning krijgt van onze mensen, denk aan een logopedist of een gespecialiseerde vakdocent.'

Grote wereld

Intussen heeft Kentalis samen met reguliere scholen in het po en vo dertig mediumsettings en tien school-in-schoolsettings opgetuigd. De ervaringen zijn overwegend positief, zeker voor de leerlingen van Kentalis. Ze hebben volgens Vulperhorst een groter sociaal netwerk, ontwikkelen zich sociaal-emotioneel beter en zijn weerbaarder. 'Logisch ook, want ze maken veel eerder de stap naar de grote wereld. Nu soms al met zes jaar.' Voor oudere leerlingen van Kentalis biedt samenwerking met het reguliere onderwijs nog een ander groot voordeel. Want waar veel vmbo's veel verschillende uitstroombrofielen bieden, kan een leerling van Kentalis normaliter slechts kiezen uit een paar profielen. 'Dat heeft er mee te maken dat het voor ons organisatorisch niet mogelijk is om met

'Sommigen vinden dat passend onderwijs mislukt is, daar denken wij hier heel anders over'

tachtig leerlingen meer uitstroomprofielen aan te bieden. Dus door samenwerking met bijvoorbeeld een reguliere vmbo verbreed je de maatschappelijke kansen voor onze leerlingen enorm.'

Luxepositie

Dat is ook goed zichtbaar in Oss. Bij twee scholen van Het Hooghuis volgen 57 leerlingen met TOS gezamenlijk met 'reguliere' leerlingen praktijkvakken. 'De leerlingen kunnen hier kiezen uit acht uitstroomprofielen', zegt Kathleen van der Loop, zorgcoördinator van Het Hooghuis (vmbo basis en kader), 'dus daarmee verkeren deze leerlingen in een luxepositie.' Maar Van der Loop ziet ook voordelen voor leerlingen van Het Hooghuis zelf. 'Natuurlijk willen we dat onze leerlingen een diploma halen, maar daarnaast vinden we het als school minstens net zo belangrijk dat ze zich op persoonlijk vlak ontwikkelen. Het verruimt hun blik op de maatschappij als ze merken dat niet iedereen hetzelfde is en dat sommige mensen leven met een beperking.' Daarbij komt dat taalzwakke leerlingen van Het Hogerhuis profiteren van de expertise van de gespecialiseerde Kentalis-docenten, vertelt Van der Loop. 'Zo zie je dat onze kruisbestuiving zijn meerwaarde bewijst voor alle partijen. En docenten leren ook van elkaar. Over en weer wordt er veel feedback gegeven, waardoor de kwaliteit van het onderwijs ook een impuls krijgt.'

Maar hoe goed de ondersteuning en de begeleiding ook is, niet iedere leerling met slechthorendheid of een taalontwikkelingsstoornis redt het in het reguliere onderwijs. Van der Loop heeft de afgelopen jaren ook leerlingen gezien die terug in niveau moesten. 'Dat is voor ons een leerproces geweest. De eerste tijd konden we samen niet altijd goed inschatten of een leerling het niveau en de eisen qua zelfstandigheid en zelfredzaamheid aankon. Maar nu we elkaar goed hebben leren kennen, lukt dat veel beter. En soms zijn er ook grenzen aan wat je aan ondersteuning kunt bieden. Als anderen aandacht tekortkomen omdat de focus te veel ligt op die ene behoeftige leerling, schiet je ook je doel voorbij. We zijn nu samen aan het werk om die grenzen steeds wat verder op te rekken op een manier die alle leerlingen recht doet.'

Ramses Vulperhorst

Gepamperd

Kentalis gaat de komende jaren op dezelfde voet verder en zal de samenwerking met reguliere scholen op blijven zoeken. Vulperhorst: 'In 2015 hadden we 1160 vso-leerlingen en nu nog maar 800. Het lijkt dan misschien alsof we het niet goed doen, maar dit is precies waarvoor we op aarde zijn.'

Hij is ervan overtuigd dat Kentalis op de juiste weg is. 'We zijn blij dat het ministerie sterk inzet op inclusie en gelijke kansen. Dat helpt ons in onze beweging.' En tegelijk onderzoekt Kentalis wat de effecten van inclusief onderwijs zijn. Dat gebeurt al langer bij leerlingen die na het vso uitstromen. Uit dat onderzoek komt regelmatig een confronterende bevinding. 'Oud-vso-leerlingen geven dan terug dat ze de stap naar de maatschappij als heel groot hebben ervaren, en dat wij ze te veel gepamperd hadden. Met het inclusieve onderwijs bereiden we ze nu in elk geval veel beter voor op die grote wereld.'

